

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Hr Indrek Teder
Õiguskantsleri kantsleil
Kohtu 8
15193 Tallinn

Teie 14.12.2011 nr 6-1/111292/1106162
Meie 20.01.2012 nr 11.3-3/14392-1

Vastus teabe nõudmisele mesilaste pidamist
käsitlevate nõuete vajaduse kohta

Lugupeetav härra Teder

Täname Teid kirja eest, milles palute Põllumajandusministeeriumi arvamust lühiülevaate kohta, mille olete koostanud mesilaste tiheasustusosalal pidamise teemaga tegeledes, ning oma kirja lõpus esitatud küsimuste eest.

Teie lühiülevaade toob väga ülevaatlikult välja nii mesilaste pidajate kui ka nende lähinaabruses elavate inimeste erinevad huvid, eelkõige kodanikele põhiseadusega tagatud õiguste seisukohalt. Mesilaste pidamine tiheasustusosalal ei ole ka Põllumajandusministeeriumile uus teema ja oma vastustes mesilastest häiritud kodanikele oleme oma seisukohta ka varasemalt väljendanud. Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse kuulub loomatervise ja -kaitse valdkond, mida reguleerivatest õigusaktidest käsitlevad loomade pidamist loomakaitse seadus (LoKS), veterinaarkorralduse seadus (VetKS) ja loomatauditõrje seadus (LTTS). LoKS eesmärgiks on kaitsta loomi inimese sellise tegevuse või tegevusetuse eest, mis ohustab või võib ohustada loomade tervist või heaolu (LoKS § 1 lg 1) ning VetKS ja LTTS eesmärgiks on ära hoida loomade haigusi, ravida ja likvideerida neid ning kaitsta inimesi loomadega ühiste ja loomade kaudu levivate haiguste eest (LTTS § 1 lg 1 ja 2). Nimetatud seaduste eesmärgiks ei ole sätestada loomapidamise piiranguid inimeste turvalisuse ja linna territooriumil heakorra tagamiseks.

Teie esitatud küsimustele vastame järgmist.

1. Kuna tiheasustusosaladel mesilaste pidamisega kaasnevaid probleeme esineb vähe leiame, et riiklikul tasandil mesilaste pidamise täpsema reguleerimise järele kui saab olema veel jõustumata korrakaitse seaduses, vajadust ei ole.

2. ja 3. Selleks et inimeste turvalisus ning valla või linna heakord oleks tagatud, on loomade pidamist reguleeritud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 22 lõike 1 punktide 36¹ ja 36² alusel valla- või linnavolikogu kehtestatud üldise heakorraeskirjaga ning koerte ja kasside pidamise eeskirjaga. Leiame, et heakorraeskirjas võib reguleerida ka teiste loomade, kui kassid ja koerad, pidamist. Selliste piirangute kehtestamine on volikogu pädevuses. Paraku on valdavalt peetud vajalikuks kehtestada vaid koerte ja kasside pidamise eeskirju, kuid on ka erandeid: näiteks on Raasiku ja Kohtla valla ning Pärnu linna heakorraeskirjades sätestatud, et mesilaste pidamine ei tohi häirida teiste isikute rahu, tervist või piirata nende vabadusi ning ei tohi halvendada naabrite elutingimusi. Oleme endiselt seisukohal, et tiheasustusosal tuleks mesilaste pidamist reguleerida ka kohaliku omavalitsuse tasandil, sest kohaliku omavalitsuse üksused teavad paremini kohalikke olusid ja saavad nendest lähtudes kehtestada nõuded, mis riivavad vähem nii mesilaste pidajate kui ka nende naabrite põhiõigusi. Samuti on võimalik kohalikul tasandil reguleerida nimetatud valdkonda tõhusamalt ja eesmärgipärasemalt. Oleme sama seisukohta väljendanud ka oma 14. augusti 2008. a kirjas nr 4.2-3/4512-1 ja 24. juuli 2008. a kirjas nr 9.2-2.4/4599-1.

4. Mesilaste pidamise regulatsioon peaks jääma ka kohaliku omavalitsuse tasandile, arvestades tegelike konfliktsituatsioonide tekkesagedust mesinike ja nende naabrite vahel. Sealjuures leiame, et peaks igati arvestama kohalikke olusid, sealhulgas näiteks hoonete paiknemist, kinnistute pindala, looduskeskkonda, võimalusi tarude ümberpaigutamiseks, inimeste tundlikkust mesilasmürgi suhtes, mesilaste lennutee kõrguse muutmise võimalust kunstliku või kasvatatud takistuse abil ning muid asjakohaseid kohalikul tasandil reguleerimist vajavaid tegureid.

5. Järgnevalt analüüsime seda, kas mesilastaru võiks käsitada väikeehitisena ja seeläbi reguleerida mesilastarude püstitamist ehitamist reguleerivate nõuete abil. Ehitusseaduse (ES) § 1 kohaselt sätestab ehitusseadus nõuded ehitistele, ehitusmaterjalidele ja -toodetele ning ehitusprojektidele ja ehitiste mõõdistusprojektidele, samuti ehitiste projekteerimise, ehitamise ja kasutamise ning ehitiste arvestuse alused ja korra, vastutuse käesoleva seaduse rikkumise eest ning riikliku järelevalve ja ehitusjärelevalve korralduse. Ehitise mõiste on sätestatud § 2 lõikes 1, mille kohaselt on ehitis aluspinnasega kohtkindlalt ühendatud ja inimtegevuse tulemusena ehitatud terviklik asi. Et jõuda selgusele, kas mesilastaru on ehitis, tuleb selgitada, kas mesilastaru on kohtkindlalt ühendatud aluspinnasega. Riigikohus on oma 19. juuni 2006. a otsuse nr 3-1-1-44-06 punktis 9 leidnud, et sõnaühend „kohtkindel” koosneb kahest sõnast, millest esimene tähistab paika, aset, platsi, teine aga iseloomustab selle koha stabiilsust, konstantsust, muutumatust. Seetõttu leiab Riigikohtu kriminaalkollegium, et ehitisena ES § 2 lõike 1 mõttes tuleb mõista inimtegevuse tulemusena ehitatud terviklikku asja, mille asukohta ei suuda selle omanik omal jõul muuta ja mille teisaldamine on võimalik üksnes abivahendeid kasutades. Kuna mesilastaru saab inimjõul hõlpsasti teisaldada, leiame, et mesilastaru ei saa käsitada ehitisena ega väikeehitisena, mistõttu jääb see ES reguleerimisalast välja.

Seoses eeltooduga leiab Põllumajandusministeerium kokkuvõtvalt, et kõnesoleva valdkonna reguleerimine täielikult riiklikul tasandil ei ole otstarbekas. Lisaks on liiga suur võimalus, et üksnes riiklike nõuete sätestamisega piirataks mitmetel juhtudel ebaproportsionaalselt palju mesinike põhiõigusi. Kohalike probleemide lahendamisel tuleks ikkagi arvestada ka kohalikke olusid. Mesilastega seonduvad probleemid saavad ka osaliselt reguleeritud veel jõustumata korrakaitse seaduses. Korrakaitse seaduse § 15 lõiked 4–6 reguleerivad isiku vastutuse küsimust tema looma poolt avaliku korra ohustamise või rikkumise korral ja kaudselt puudutab ka nimetatud küsimusi § 55, mis sätestab avalikus kohas käitumise üldnõuded. Meile teadaolevalt töötab Siseministeerium (arvestades Teie

21. jaanuari 2010. a kirja nr 6-1/100108/1000418) välja korrakaitseaduse muutmise seaduse ettepanekuid, mis lahendaks koerte ja kasside pidamise eeskirjade problemaatika. Leiame, et nimetatud eelnõu väljatöötamise käigus on võimalik ja otstarbekas analüüsida ka mesilaste pidamise probleemi ning vajadusel lisada vastavad muudatused nimetatud eelnõusse. Põllumajandusministeerium on nõus tegema koostööd kõnealuste küsimuste lahendamisel ning abistama oma valdkonna teadmistega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Juhan Parts
Majandus- ja
Kommunikatsiooniminister
põllumajandusministri
ülesannetes

Margus Proses, margus.proses@agri.ee, 625 6276
Arvo-Mart Elvisto, arvo-mart.elvisto@agri.ee, 625 6151